

Tomelilla kommuns revisorer

Uppföljning av tidigare granskningar – Granskningsrapport

2021-01-19

Innehåll

Bakgrund, syfte och metod	3
Granskning av kommunens styrning och uppföljning av verksamheter som bedrivs av privata utförare	4
Granskning av kommunstyrelsens hantering av projekt finansierade av EU-medel	9
Granskning av kultur- och fritidsnämndens styrning, ledning, uppföljning och kontroll	13
Granskning angående lärarnas arbetsmiljö	17

Bakgrund, syfte och metod

Bakgrund

Revisorerna i Tomelilla kommun avser granska huruvida de rekommendationer som lämnats i samband med fyra utvalda granskningar som genomfördes 2018 har haft någon effekt. Vidare avser revisorerna granska huruvida direkta brister som noterats i samband med granskningarna har åtgärdats.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om de fyra granskningarna har haft någon effekt och huruvida den granskade nämnden har vidtagit några åtgärder med anledning av de brister som iakttagits.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden åtgärdat iakttagna brister?
- Har nämnden varit lyhörda till de rekommendationer som har framförts?
- Har nämnden fullföljt de åtgärder som beskrivs i deras yttrande?

Granskningen avser följande granskningar som genomfördes 2018:

- Granskning av kommunens styrning och uppföljning av verksamheter som bedrivs av privata utförare

- Granskning av kommunstyrelsens hantering av projekt finansierade av EU-medel
- Granskning av kultur- och fritidsnämndens styrning, ledning, uppföljning och kontroll
- Granskning angående lärarnas arbetsmiljö

Revisionskriterier

Uppföljningen utgår från de bedömningar och rekommendationer som lämnades i respektive granskningsrapport samt utifrån de missiv som ansvarig nämnd lämnade som svar till revisionen efter det att granskningen kommunicerats.

Metod

De fyra för uppföljningen aktuella granskningsrapporterna med tillhörande missiv samt nämndernas svar på respektive granskning har granskats. Utifrån detta underlag har ett antal frågor upprättats. Ansvariga tjänstepersoner har ombetts att besvara ett antal frågor rörande vilka åtgärder som vidtagits. Inom ramen för uppföljningen har vissa parallella kontroller av lämnade uppgifter genomförts.

Granskning av kommunens styrning och uppföljning av verksamheter som bedrivs av privata utförare

Bedömningar från granskningen 2018

- Kommunstyrelsen och nämndernas styrning och uppföljning över verksamheter som bedrivs av annan än kommunen fungerar i olika grad.
- Kommunstyrelsen visar på flest brister vad gäller styrning och uppföljning. Denna bedömning grundas på att avtalen med de privata utförarna dels inte reglerar hur kommunstyrelsen ska styra och följa upp den avtalade verksamheten dels att avtalen inte säkrar allmänhetens insyn i verksamheten.
- Vidare har det inte skett någon uppföljning av verksamheterna, förutom avseende städbolaget.
- Vi anser att det är en brist att varken kommunstyrelsen eller familjenämnden har utarbetat en plan enligt kommunfullmäktiges program.
- Vidare anser vi att såväl kommunstyrelsen som nämnderna bör inför upprättandet av den årliga planen genomföra en riskanalys av de verksamheter som har lämnats över till privata utförare. Riskanalysen bör omfatta en bedömning av vilka risker som finns inom verksamheten och vilka konsekvenser som kan inträffa med anledning av riskerna.
- Vidare bedömer vi att det enbart är vård- och omsorgsnämnden som har ett system för att utöva tillsyn samt ett arbetssätt som säkerställer att verksamheten uppfyller de kvalitetskrav som finns för verksamheten. Det är enligt oss en brist att liknande system och arbetssätt inte finns för övriga verksamheter.
- Det anses vara en brist att det saknas kommunövergripande dokumenterade rutiner för klagomålshantering.
- Vård- och omsorgsnämnden har upprättat en egen rutin och blankett för klagomål och synpunkter. Rutinen behöver dock uppdateras då den inte stämmer överens med den befintliga blanketten, samt att adressen som hänvisar till hemsidan inte längre är tillgänglig.
- Vidare anser vi att det finns brister i återrapporteringen till kommunstyrelsen och nämnderna.

Rekommendationer från granskningen 2018

Kommunstyrelsen och familjenämnden rekommenderas att säkerställa att:

- att en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp utarbetas
- att det genomförs tillräckliga uppföljningar av kvaliteten av utförarens tjänst
- att det sker en tillräcklig återrapportering avseende privata utförare

Därutöver rekommenderas kommunstyrelsen att:

- säkerställa att framtida avtal garanterar möjligheten till insyn, styrning och uppföljning

Granskning av kommunens styrning och uppföljning av verksamheter som bedrivs av privata utförare

Kommunstyrelsens svar till revisionen (beslut daterat 2018-09-26, § 152)

- Det program som antogs i kommunfullmäktige avseende privata utförare började gälla den 1 april 2017, endast avtal som tecknats efter den 1 april omfattas av programmet. Avtal som ingåtts tidigare ska så långt det är möjligt följas upp enligt programmets intensioner. Av de i rapporten granskade avtalen är det endast ett, skolskjuts för särskoleelever, som börjat gälla efter april 2017.
- Vård och omsorgsnämnden arbete med privata utförare lyfts fram som ett vägledande exempel på hur övriga nämnder kan lägga upp en struktur för uppföljning och återrapportering. Förvaltningen instämmer i bedömningen och kommer att arbeta för att implementera vård och omsorgsnämndens rutin i övriga nämnder och styrelsen i enlighet med programmet för uppföljning av privata utförare och därmed följa antagna relevanta styrdokument och riktlinjer för upphandling och uppföljning.
- Det innebär att respektive nämnd och styrelse ska:
  - Utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp
  - Genomföra tillräckliga uppföljningar av kvaliteten av utförarens tjänst
  - Säkerställa att tillräcklig återrapportering avseende privata utförare görs till respektive nämnd och styrelse
- Revisionen rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att framtida avtal garanterar möjlighet till insyn, styrning och uppföljning. Detta ska göras genom att fastställa en övergripande årlig plan för granskningar av verksamhet i privat regi samt i övrigt följa gällande styrdokument för uppföljning av privata utförare och upphandlingar.

Familjenämndens svar till revisionen (beslut daterat 2018-06-20, § 70)

- Individ- och familjeverksamheten har ingen verksamhet som bedrivs av privata utförare och därmed inget behov av en plan för uppföljning i nuläget. I det fall någon verksamhet framöver skulle bedrivas av privat utförare skall de rekommendationer som utarbetats i rapporten beaktas och följas.

Vård- och omsorgsnämndens svar till revisionen

Vård- och omsorgsnämnden har inte inkommit med svar till revisionen. Däremot hanterades granskningen av nämnden 2018-05-31, § 60.

Granskning av kommunens styrning och uppföljning av verksamheter som bedrivs av privata utförare

Vad visar uppföljningen?

- Vård- och omsorgsnämnden: Enligt kvalitetschefen inom stöd och omsorg förbinder sig de privata utförarna i avtalet att lämna de uppgifter som kommunen efterfrågar. Utföraren ska biträda beställaren vid uppföljning och utvärdering av verksamheten. För insyn i verksamheten har beställaren rätt att göra oanmälda besök i verksamheten. I avtalet beskrivs även åtgärdsplaner, sanktionsmöjligheter samt på vilka grunder avtalet kan hävas.
- Årligen, senast den sista mars, ska en verksamhetsberättelse lämnas till vård- och omsorgsnämnden där det framgår hur de privata utförarnas arbete med att säkra verksamhetens kvalitet löpt under året samt vilka åtgärder som vidtagits och vilka resultat som uppnåtts. En halvårsrapport lämnas senast den 20 juli.
- Utifrån fullmäktiges program för uppföljning av privata utförare beslutar vård- och omsorgsnämnden om en årlig plan för uppföljning. Resultatet redovisas för nämnden. Klagomål och händelserapportering från samtliga verksamheter rapporteras till nämnden per tertial.
- Vidare redovisas resultaten av den nationella brukarundersökningen för nämnden.
- I de övergripande nämndsmålen omfattas enligt uppgift både egen regi och entreprenad och måluppfyllelsen redovisas årligen till nämnden.

Fort. vad visar uppföljningen?

- Uppföljning i de individuella ärenden görs av vård och omsorgs biståndshandläggare som återkopplar resultaten till ansvarig utförare.
- Det finns enligt kvalitetschefen inte en särskild mall för riskanalys av de verksamheter som lämnats över till privata utförare som används inför upprättande av den årliga uppföljningsplanen. Kvalitetschefen uppger däremot att resultat från brukarundersökningen och från uppföljningar, synpunkter och händelserapportering ligger till grund för den årliga uppföljningsplanen. Vidare uppges bruttorisklistan till internkontrollen i flera delar även tjäna som riskanalys för verksamheter på entreprenad.
- Vård- och omsorgsnämndens rutin för hantering av synpunkter och klagomål uppdaterades 2019-04-23. Av rutinen framgår att brukare med e-legitimation kan lämna synpunkter på hemsidan och i annat fall via stöd och omsorgs synpunktsbroschyr.

Granskning av kommunens styrning och uppföljning av verksamheter som bedrivs av privata utförare

Vad visar uppföljningen?

- Kommunstyrelsen: Kommunfullmäktige antog den 4 maj 2020, § 62, ett nytt program för uppföljning av privata utförare.
- En riskanalys kopplad till städavtalet har inte framarbetats, men sedan Coronapandemin startade våren 2020 har enligt uppgift ledningsgruppen och kommunstyrelsens arbetsutskott avstämningar varje vecka och vid dessa har leverantörens utökade städning av lokalerna bedömts.
- Av de verksamheter som utförs av privata utförare inom Tomelilla kommun har kommunstyrelsen endast ansvar för städverksamheten. Det har enligt uppgift inte utarbetats en årlig plan för när och på vilket sätt avtalet avseende städning och städverksamheten ska följas upp.
- Däremot följs avtalet avseende städning enligt uppgift upp flera gånger per år. Dels på övergripande nivå genom ekonomichefen. Ekonomichefens uppföljning avseende ekonomi och kostnadsutfall sker löpande men inte i form av särredovisning till kommunstyrelsen. Dels sker uppföljning på enhetsnivå, till exempel mellan städbolaget och en förskola.
- En kommunövergripande rutin för hantering av synpunkter och klagomål har tagits fram och började gälla den 15 januari 2020.

Fort. vad visar uppföljningen?

- Familjenämnden: Familjenämnden har framarbetat en plan för hur avtalen gällande skolskjuts ska granskas (FN 2020-02-28, § 24).
- Familjenämnden genomför inte en riskanalys av de verksamheter som lämnats över till privata utförare inför upprättande av den årliga planen. Familjenämnden hanterar enligt uppgift eventuella risker genom de krav som ställs i samband med upphandlingen och den uppföljning som genomförs med utföraren.
- En sammantagen bedömning utifrån planens uppföljningsområden återrapporteras till familjenämnden. Uppföljningen sker dels via formulär som utföraren fyller i, vilket följs av möte med utföraren tre gånger per år.
- Utöver denna formaliserade uppföljning har skolskjutssamordnaren dagliga kontakter med utföraren. Samordnaren, som arbetar 75 %, har i huvudsaklig arbetsuppgift att kontrollera, beställa och föra dialog med skolskjutsutföraren.
- Familjenämndens uppföljning av privata utförare skickas till kommunstyrelsen för information.

Granskning av kommunens styrning och uppföljning av verksamheter som bedrivs av privata utförare

Vår bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att åtgärder till viss del har vidtagits utifrån rekommendationerna i den tidigare granskningen.

- Ett nytt program för uppföljning av privata utförare som syftar till att reglera uppföljning av verksamheten som bedrivs i extern regi samt att säkerställa insyn i verksamheten har tagits fram och antagits av fullmäktige. Vidare har kommunövergripande dokumenterade rutiner för klagomålshantering framarbetats under 2020.
- Däremot har kommunstyrelsen inte utarbetat en plan för när och på vilket sätt städavtalet ska följas upp, vilket inte är i linje med fullmäktiges program. Vidare har en riskanalys kopplat till städavtalet inte genomförts. Uppföljning av avtalet uppges dock ske löpande både på övergripande och på enhetsnivå. Vi kan även konstatera att återrapportering till kommunstyrelsen avseende avtalsuppföljning löpande sker avseende ekonomi och kostnadsutfall, men inte i form av särredovisning.
- Familjenämnden har framarbetat en plan för hur avtalen gällande skolskjuts ska granskas. Däremot genomför nämnden inte en riskanalys inför upprättande av planen. Verksamheten följs upp tre gånger per år genom formulär och möten med utföraren. En sammantagen bedömning utifrån genomförd granskning återrapporteras till familjenämnden.
- Vård- och omsorgsnämnden beslutar om en årlig plan för uppföljning av privata utförare, i linje med fullmäktiges program. Avseende upprättande av riskanalys kan vi konstatera att resultat från brukarundersökning, händelserapportering m.m. ligger till grund för uppföljningsplanen. Årligen lämnas en verksamhetsberättelse till nämnden avseende de privata utförarnas kvalitetsarbete och förbättringsåtgärder. Slutligen har vård- och omsorgsnämnden under 2019 uppdaterat den nämndspecifika rutinen för hantering av synpunkter och klagomål.

Granskning av kommunstyrelsens hantering av projekt finansierade av EU-medel

Bedömningar från granskningen 2018

- Det är positivt att kommunstyrelsen har tagit fram kommunala strategier och policys för kommunens EU-arbete. Strategierna, som antogs i maj 2014, används visserligen som en övergripande strategi för kommunens arbete med EU-projekt och EU-finansiering men det är en brist att strategierna inte är allmänt kända bland alla projektägare och tjänstemän som är involverade i EU-projekt.
- Vi menar att strategierna bör få större betydelse i arbetet, och om det behövs uppdateras för att kunna fylla rollen som styrande dokument.
- Vi menar att det i dagsläget sker ett gediget och strukturerat arbete kring att fånga upp aktuella projektidéer för EU-finansiering samt att stötta projektägare som driver EU-projekt. De EU-projekt som bedrivs av kommunstyrelsen bedöms genomsyras av långsiktiga visioner och gå i linje både med kommunens utvecklingsmål och EU:s mål inför 2020.
- Vi bedömer att organisationen kring hantering av EU-finansiering i huvudsak fungerar bra. Ett mer ändamålsenligt stöd gällande projektkonomin hade dock kunnat avlasta projektägarna, vilka i dagsläget själva får lägga en betydande andel av sin tid på frågor rörande ekonomi och administration.
- Det sker kontinuerligt utbildningar som ökar EU-kompetensen bland anställda i kommunen, vilket går i linje med de kommunala målen och riktlinjerna inom ramen för EU-strategin.
- Med hjälp av Europa Direkt-kontoret och Leader-kontoret samt EU-samordnarens stöd bedömer vi att målsättningen uppnås vad gäller att öka förutsättningar för kommunerna i sydöstra Skåne, däribland Tomelilla kommun, att bedriva ett effektivt och framgångsrikt arbete kring EU-projektutveckling.
- Vi har i granskningen konstaterat att sammanställningen från ekonomiavdelningen lämnar en del frågor obesvarade eftersom den inte stämmer överens med den redovisning över pågående EU-projekt som tillhandahållits av EU-samordnaren.

Fort. bedömningar från granskningen 2018

- Kommunstyrelsen bör därmed säkerställa att redovisningen av externa medel håller en tillräcklig kvalitet och att utdrag och ekonomirapporter kan genereras utan alltför mycket handpåläggning.
- Enligt strategidokumentet för SÖSK-kommunerna uppmanas kommunerna att inarbeta rutiner för att särredovisa samtliga EU-stöd. Vår bedömning är att kommunstyrelsen inte följer strategidokumentets rekommendation avseende särredovisning, med utgångspunkt i de dokument vi har mottagit från ekonomiavdelningen.
- Vår sammanfattande bedömning är att det finns en tämligen välfungerande organisation vad gäller kommunstyrelsens hantering av EU-finansiering och ett bra stöd för tjänstemännen i form av EU-samordnaren och utvecklingsavdelningen.
- Vi bedömer däremot att det saknas resurser för ekonomistöd till projektägarna samt att kommunstyrelsen inte har ett systematiskt arbetssätt för analys av sammanlagda kostnader för administration av EU-ansökningar kontra intäkter i form av EU-bidrag.
- Vidare ser vi brister i uppföljning av de resurser som kommunen avsatt i relation till projektens effekt.

Rekommendationer från granskningen 2018

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Säkerställa att det finns ett ekonomistöd för projektägare
- Ta fram en tydligare struktur för redovisning av EU-projektens intäkter kontra utgifter
- Särredovisa kommunens EU-bidrag för samtliga EU-projekt

Granskning av kommunstyrelsens hantering av projekt finansierade av EU-medel

Kommunstyrelsens svar till revisionen (beslut daterat 2019-02-27, § 18)

- En förstärkning av ekonomiavdelningen ska göras under våren 2019. Syftet är att centralisera den förvaltningsövergripande administrationen. En av de arbetsuppgifterna som är prioriterad är projektekonomi. En tjänst som kvalificerad redovisningsekonom håller på att rekryteras. Sammantaget kommer den planerade förstärkningen säkerställa att det finns ekonomistöd för projektägarna samtidigt som strukturen för redovisningen av både EU-projekt och andra externt finansierade projekt förbättras.
- På uppdrag av kommunstyrelsens arbetsutskott ska förvaltningen under kvartal 1 2019 lämna en långsikt plan för vilka sorters projektansökningar som planeras och redogöra för hur kvaliteten kan förbättras.

Granskning av kommunstyrelsens hantering av projekt finansierade av EU-medel

Vad visar uppföljningen?

- Kommunfullmäktige antog den 31 mars 2014, § 46, en EU-strategi för sydöstra Skåne. Strategin gällde för åren 2014-2020. Tjänstemän inom Tomelilla kommun har bjudits in till flertalet utbildningar och seminarier som arrangeras av Europa Direkt Sydskåne angående EU-projekt och andra EU-relaterade ärenden.
- Enligt uppgift har kommunstyrelsen säkerställt ett ekonomistöd för projektägare genom att en ekonom har utsetts till projektekonom. Ekonomen hanterar den ekonomiska redovisningen gentemot Tillväxtverket och Länsstyrelsen i samverkan med projektägaren. Därutöver har en projektassistent utsetts för att hantera praktiska frågor som exempelvis att föra mötesanteckningar, sammanställa projektdeltagarnas tidredovisningar och andra typer av underlag som krävs vid rekvisitioner av bidragen.
- De timmar som projektägare och projektdeltagare (inklusive ekonomistöd) genomför i respektive projekt redovisas oftast via tidrapporter som medfinansiering alternativt att en bedömning görs från början om procentuell andel av tjänst som ska belasta projektet. I samband med uppstart av ett externfinansierat projekt sker möten med exempelvis Tillväxtverket, Länsstyrelsen eller annan finansiär där mallar och redovisningskraven diskuteras.

Fort. vad visar uppföljningen?

- Enligt uppgift särredovisas samtliga EU-bidrag genom särskild projektredovisning. Ett av kraven vid rekvisition av bidrag är att alla kostnader och intäkter ska särredovisas och en huvudbok ska alltid skickas in där det framgår att så skett.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott fick den 27 mars 2019 ta del av en plan för vilka sorters projektansökningar som planeras, med efterföljande diskussion om aktuella EU-projekt och hur kommunen kan beviljas utökad stöd.

Granskning av kommunstyrelsens hantering av projekt finansierade av EU-medel

Vår bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att åtgärder i huvudsak har vidtagits utifrån rekommendationerna i den tidigare granskningen.

- Vi kan konstatera att en projektekonom och en projektassistent har utsetts i syfte att säkerställa ekonomistöd och avlastning avseende det administrativa arbetet för projektägare.
- Av de underlag vi tagit del av inom ramen för uppföljningsgranskningen kan vi konstatera att kommunens EU-bidrag särredovisas.
- Enligt uppgift har en tydligare struktur för redovisning av EU-projektens intäkter kontra utgifter framarbetats. Utöver särredovisningen av EU-bidragen har vi däremot inte kunnat verifiera detta.

Granskning av kultur- och fritidsnämndens styrning, ledning, uppföljning och kontroll

Bedömningar från granskningen 2018

- Vi kan konstatera att det saknas en samlad strategi för kultur- och fritidsnämndens uppdrag.
- Verksamhetsplanerna som upprättas ute i verksamheten tar inte nämnden del av och de kan därmed inte följa upp om verksamheten bidrar till måluppfyllelsen.
- Att förvaltning tar fram en gemensam plan kan bidra till en helhetsbild över kommunens utmaningar och prioriteringar och det anser vi vara positivt. Det bidrar dock även till ytterligare ett styrmedel över i detta fall en verksamhet som redan har en otydlig styrning då nämnden saknar egna strategier för verksamheten.
- Vad gäller andelen driftsbidrag i relation till nämndens intäkter bör nämnden göra en analys av vilka konsekvenser det medför om nämnden inte kan inbringa externa medel för att genomföra sina projekt.
- Som tidigare nämnt skulle en bättre styrning av verksamheten bidra till en förbättrad uppföljning. Vi finner inte att det är tillräckligt att nämnden till största del följer upp ekonomin.
- Vi ser det som positivt att nämnden följer upp nyckeltal för verksamheten. Det saknas dock ett målvärde för nyckeltalen och nyckeltalen saknar en grund att stå på, såsom en beslutad plan som anger vad som ska uppnås och varför dessa nyckeltal ska följas upp.
- Vi finner det positivt att riskanalysen består av ett tiotal risker som har identifierats men ställer oss frågande till om den är tillräckligt omfattande för att täcka in alla risker i verksamheten.

Fort. bedömningar från granskningen 2018

- Vår bedömning är att kontrollmomenten i internkontrollplanerna även i större utsträckning kan utgå från ett medborgarperspektiv. Detta skulle kunna medföra att fler risker knutna till verksamheten, t.ex. brukarnas tillgång till service och servicenivån skulle ingå i internkontrollplanen eftersom dessa inte täcks av mål eller en verksamhetsplan.
- Vi ställer oss också frågande till varför nämnden fattar beslut om nya kontrollmoment fastän kontrollmomenten enbart har kontrollerats vid ett tillfälle när det ska kontrolleras två gånger per år.
- Sammanfattningsvis är vår bedömning att kultur- och fritidsnämnden inte säkerställer en ändamålsenlig styrning, ledning och uppföljning av kultur- och fritidsverksamheten.
- Vår bedömning grundar sig på att det saknas ett styrsystem som följer organisationens struktur. Det finns ett glapp vad gäller styrningen mellan vad kommunfullmäktige har fastställt och verksamheternas verksamhetsplaner.
- Nämndens internkontrollarbete kan förbättras genom att risk- och väsentlighetsanalysen blir mer heltäckande samt att dokumentationen vid kontrollerna utvecklas att innehålla resultatet av kontrollerna och inte enbart en bedömning om rutinen är fungerande eller inte.
- Eftersom nämnden i enlighet med kommunallagen är ytterst ansvariga för den interna kontrollen bör de, för att kunna göra en bedömning, säkerställa att de får ta del av hur kontroller har genomförts och resultatet därav.

Granskning av kultur- och fritidsnämndens styrning, ledning, uppföljning och kontroll

Rekommendationer från granskningen 2018

Kultur- och fritidsnämnden rekommenderas att:

- Upprätta en strategi och/eller plan för kultur- och fritidsverksamheten, som därefter ligger till grund för övriga planer
- Ta del av verksamhetsplanerna som upprättas av verksamheterna
- Stärka uppföljningen av verksamheten
- Analysera driftsbidragens påverkan på verksamheten och konsekvenserna om dessa inte skulle finnas att tillgå
- Utveckla kontrollrapporterna att även omfatta hur kontrollerna har genomförts och resultatet

Kultur- och fritidsnämndens svar till revisionen (beslut daterat 2019-02-26, § 10)

- En arbetsgrupp bestående av såväl förtroendevalda som tjänstemän kommer tillsättas för att utarbeta dels en fritidsplan under 2019 och dels en kulturplan under 2020
- Kultur- och fritidschefens övergripande verksamhetsplan kommer framöver utarbetas med de enskilda verksamheternas planer som grund. För de verksamheter som saknar verksamhetsplan, t ex kommunens fritidsgårdar, kommer sådan upprättas.
- Kultur- och fritidsnämnden kommer framöver alltid i sina beslut ange datum för återrapportering när uppdrag ges till verksamheten.
- Verksamheterna som bedrivs med externa driftsbidrag är utökade aktiviteter och som är tidsbegränsade. Om dessa externa driftsbidrag inte beviljas längre så måste aktiviteterna läggas ner alternativt erhålla budgettillskott till verksamheten.
- Avrapporteringen av genomförd intern kontroll kommer från och med 2019 även omfatta redovisning av hur kontrollerna genomförts samt resultatet. Avrapportering kommer ske till nämnden löpande i de fall kontroller utförs vid mer än ett tillfälle under året. Dokumentationen av utförda kontroller kommer förbättras och arkiveras gemensamt för samtliga kontrollmoment antingen digitalt eller i en pärm.

Granskning av kultur- och fritidsnämndens styrning, ledning, uppföljning och kontroll

Vad visar uppföljningen?

- Kultur- och fritidsnämnden fattade beslut om en kultur- och fritidsplan för 2021 2020-12-15, § 67.
- Kultur- och fritidsplanen för 2021 har enligt uppgift inte framarbetats med de enskilda verksamheternas planer som grund. Tomelilla kommun utgår istället ifrån en modell där tjänstemännen tar fram en övergripande verksamhetsplan för kultur- och fritidsverksamheten och sedan kommuniceras verksamhetsplanen ned i verksamheterna. Verksamheterna upprättar vid behov egna verksamhetsplaner som bygger på den övergripande och kan föra in sina mål utöver nämndsmalet.
- Enligt uppgift finns det dock inget krav på att enskilda verksamheter ska framarbete egna verksamhetsplaner. Om verksamhetsspecifika verksamhetsplaner däremot utarbetas skickas de för information till kultur- och fritidsnämnden.
- I missivet framgick att kultur- och fritidsnämnden framöver skulle ange datum för återrapportering i sina beslut när uppdrag ges till verksamheten. Inom ramen för uppföljningsgranskningen har vi tagit del av ett nämndsbeslut då uppdrag gavs till verksamheten där datum för återrapportering framgick.
- En analys av driftbidragens påverkan på verksamheten och konsekvenserna av dessa har inte genomförts. Verksamhetschefen uppger att eftersom myndigheters ekonomiska vilja och förmåga att ge bidrag styrs av riksdagens beslutsfattande måste kommunens aktiviteter som är beroende av dessa bidrag ses som plustjänster för medborgarna.

Fort. vad visar uppföljningen?

- Verksamhetschefen uppger att uppföljningen av nämndsmalet genomförs i samband med tertialboksluten.
- Målvärden har inte utarbetats till de nyckeltal som nämnden följer upp 2020.
- I samband med framtagandet av risk- och väsentlighetsanalyser, inom ramen för det interna kontrollarbetet, samlas alla enhetschefer för att gå igenom analysen tillsammans.
- Verksamhetschefen uppger att kontrollmomenten i internkontrollplanerna utgår ifrån ett medborgarperspektiv. Exempelvis sker kontroll av belastningsregister för att säkerställa en trygg verksamhet för barn och ungdomar. Vidare uppger förvaltningschefen att även riskområdet kring diarieföring handlar om medborgarna bäst eftersom det är en rättighet att kunna ta del av offentliga handlingar.
- Av den interna kontrollplanen för 2020 framgår att kontrollmomenten ska genomföras en gång per år. Nämnden har enligt uppgift inte beslutat att kontrollmomenten ska redovisas två gånger per år.
- Den interna kontrollrapporten för 2020 omfattar en kortfattad redovisning av hur kontrollerna genomförts samt resultatet av kontrollerna. Detta utifrån mallen som ekonomiavdelningen framarbetat.

Granskning av kultur- och fritidsnämndens styrning, ledning, uppföljning och kontroll

Vår bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att åtgärder till viss del har vidtagits utifrån rekommendationerna i den tidigare granskningen.

- Vi kan konstatera att det under 2020 har upprättats en kultur- och fritidsplan för 2021 med en samlad strategi för kultur- och fritidsnämndens uppdrag. Utifrån den övergripande planen upprättar verksamheterna egna verksamhetsplaner, som skickas till kultur- och fritidsnämnden för information. Det finns dock inget krav på att verksamhetsspecifika planer ska upprättas.
- Verksamhetsmålen följs upp i samband med tertialboksluten, däremot har målvärden inte utarbetats till de nyckeltal som nämnden följer upp för 2020.
- Vi kan konstatera att nämnden inte genomför en analys kring driftbidragens påverkan på verksamheten och eventuella konsekvenser av om nämnden inte kan inbringa externa medel för att genomföra sina projekt.
- Vi gör bedömningen att den interna kontrollrapporten kortfattat innehåller information kring hur kontrollerna genomförts samt resultatet av kontrollerna.
- Slutligen bedömer vi att kontrollmomenten i kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan för 2020 i huvudsak utgår ifrån ett medborgarperspektiv.

Granskning angående lärarnas arbetsmiljö

Bedömningar från granskningen 2018

- Vår sammanfattande bedömning är att ändamålsenligheten och regelöverensstämmelsen i såväl familjenämndens som kommunstyrelsens systematiska arbetsmiljöarbete är bristfällig.
- Vi grundar vår bedömning på att varken kommunstyrelsen eller familjenämnden lyft den årliga revisionen av SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete) för 2017 i enlighet med fastställd rutin.
- Därtill kan vi se brister och variationer i arbetsmiljöarbetet på enhetsnivå samtidigt som vi också kan konstatera att uppföljningar och systematik i arbetsmiljöarbetet saknas.
- Vår bedömning är att arbetsmiljöarbetet inom familjenämnden omgående bör ses över.
- Vid sidan av granskningens fokus har det även framkommit uppgifter om att vissa elever på Kastanjeskolan inte får undervisning i alla ämnen, vilket vi bedömer som allvarligt.

Rekommendationer från granskningen 2018

Familjenämnden rekommenderas att:

- Omgående säkerställa att samtliga elever får sin undervisningstid tillgodosedd i samtliga ämnen i enlighet med skollagen, i undantag av de fall det finns särskilda beslut om anpassad studiegång
- Vidta åtgärder för att tillgodose en tillfredsställande arbetsmiljö på samtliga skolor. Häri bland annat säkerställa att samtliga enheter arbetar enligt samma rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet
- Systematiskt genomföra uppföljningar av arbetsmiljön samt hålla sig uppdaterade om arbetsmiljöläget på skolorna

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Säkerställa att rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet efterlevs och att uppföljning och återrapportering sker enligt plan

Granskning angående lärarnas arbetsmiljö

Familjenämndens och kommunstyrelsens svar till revisionen (beslut daterat 2018-12-19, FN § 118, och 2018-12-19, KS § 215)

- Tomelilla kommunförvaltning jobbar med arbetsmiljöfrågor kontinuerligt under hela året.
- Som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet kommer det under november och december att genomföras två medarbetarundersökningar för att förebygga ohälsa och säkerställa en god arbetsmiljö. En riktas till förvaltningens chefer med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö.
- Därutöver genomförs en medarbetarenkät för samtliga tillsvidareanställda samt visstidsanställda med pågående månadsanställning om minst sex månader.
- Dessa två enkäter kommer att ligga till grund för det framtida arbetsmiljöarbetet samt material för analys om riktade insatser.
- Handlingsplaner kommer att utarbetas där respektive chef i samverkan får vidareutveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- En översyn av fördelning av arbetsmiljöuppgifter pågår. En ny fördelning är under framtagande.
- Under första delen av 2019 kommer den nya fördelningen och dokumentation därav att genomföras för samtliga chefer i Tomelilla kommunförvaltning.
- Arbetsmetoden för det systematiska arbetsmiljöarbetet uppdateras och kommer att implementeras samtidigt som den nya fördelningen av arbetsmiljöuppgifter genomlysas.

Fort. familjenämndens och kommunstyrelsens svar till revisionen

- Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska uppdateras. Samtliga rutiner, riktlinjer och arbetsmiljöpolicy samt arbetsmetoden för att skapa ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete är under översyn.
- Föregående års arbetsmiljöarbete sammanställs i SAM-revision. SAM-revision redovisas tillsammans med handlingsplan i KSAU. Handlingsplan för nästkommande år redovisas och beslutas därefter i kommunstyrelsen.
- Under första kvartalet av 2019 kommer en arbetsmiljöutbildning att genomföras för nya chefer eller de chefer som upplever sig behöver fylla på sina arbetsmiljökunskaper. HR-avdelningen tar fram ett utbildningsmaterial som utgår från *Sunt arbetsliv*. Utbildningsmaterialet ska också kunna användas för att utbilda skyddsombud.

Granskning angående lärarnas arbetsmiljö

Vad visar uppföljningen?

- En arbetsmiljöpolicy har framarbetats för Tomelilla kommunförvaltning, beslutad av kommunstyrelsen 2018-11-14.
- Två övergripande mål för organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) har framarbetats för 2019. Mål 1 avser starkt psykiskt påfrestande arbete. Kopplat till mål 1 ska en rutin för att hantera krävande situationer i kontakt med exempelvis brukare och medborgare finnas i samtliga verksamheter, med förankring i respektive enhet. Mål 2 avser kunskap om var och hur kränkande särbehandling anmäls. I nästkommande förvaltningsövergripande medarbetarundersökning ska samtliga respondenter veta var och hur kränkande särbehandling anmäls.
- En SAM-rapport med underlag från 2019 års SAM-checklistor har framarbetats. Vidare har en övergripande handlingsplan för årlig uppföljning av SAM utarbetats för 2020.
- SAM-checklistorna utgör ett stöd för cheferna att planera och följa upp aktiviteter samt att identifiera utvecklingsbehov inom respektive enhet. Syftet med checklistorna är att ge en översiktlig bild av arbetsmiljöarbetet. Utöver att utgöra ett löpande stöd i det vardagliga arbetsmiljöarbetet utgör SAM-checklistorna även ett uppföljningsmaterial.
- Inför den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet överlämnar respektive chef handlingsplanen för sin enhet till verksamhetschef. Verksamhetschef och skyddsombud arbetar tillsammans fram en verksamhetsövergripande SAM-rapport som därpå presenteras i LOSAM (lokal samverkansgrupp). HR-avdelningen sammanställer det systematiska arbetsmiljöarbetet på förvaltningsnivå utifrån verksamheternas rapporter och utformar en handlingsplan med redovisning i CESAM (central samverkansgrupp) samt för beslut i KSAU/kommunstyrelsen.

Fort. vad visar uppföljningen?

- Kommunstyrelsen säkerställer att rutiner för arbetsmiljöarbetet följs upp och redovisas genom en årlig presentation av resultaten från föregående år samt förvaltningens förslag på handlingsplan. Detta görs för personalutskottet (KSAU) och därefter sker en redovisning för kommunstyrelsen för fastställande av eventuell handlingsplan.
- Medarbetarundersökning genomförs vartannat år och administreras av HR-avdelningen. En medarbetarenkät genomfördes under hösten 2018. Utifrån medarbetarenkätens resultat har en övergripande handlingsplan med förslag på åtgärder utarbetats.
- Under hösten 2018 genomfördes även en chefsenkät gällande arbetsmiljö.
- Under 2019 har workshops avseende organisatorisk och social arbetsmiljö genomförts tillsammans med HR.
- Vidare har en arbetsmiljöutbildning enligt uppgift genomförts.
- Den nya skolledningen på Kastanjeskolan uppmärksammade att vissa elever inte fick undervisning i alla ämnen i samband med att de startade sin tjänstgöring på skolan hösten 2018 och lade om organisationen avseende de särskilda undervisningsgrupperna. Samtliga undervisningsgrupper har efter hösten 2018 alla ämnen enligt timplan. Enstaka elever kan ha anpassad studiegång om det fattats särskilt beslut om detta. Tidigare upplägg, med annan schemaläggning/innehåll för de särskilda undervisningsgrupperna, förekommer ej.

Granskning angående lärarnas arbetsmiljö

Vår bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att vissa åtgärder har vidtagits men att ett antal rekommendationer från den tidigare granskningen fortfarande inte har åtgärdats.

- Kommunstyrelsen säkerställer huvudsakligen att rutiner för arbetsmiljöarbetet följs upp och redovisas för respektive verksamhet genom att kräva återrapportering avseende resultaten från föregående år samt förvaltningens förslag på handlingsplan.
- Vi kan konstatera att det under 2018 genomfördes både en medarbetarundersökning och en chefsundersökning. Utifrån resultatet av medarbetarundersökningen har en övergripande handlingsplan utarbetats.
- En SAM-rapport med tillhörande handlingsplan har framarbetats för 2019.
- Vi kan även konstatera att en arbetsmiljöutbildning har genomförts. Av de underlag vi tagit del av framgår dock inte om utbildningen hölls för verksamhetens chefer eller när utbildningen genomfördes.
- Däremot har kommunstyrelsen inte kunnat redogöra för hur arbetsmetoden för det systematiska arbetsmiljöarbetet uppdaterats sedan den ursprungliga granskningen, huruvida en översyn av fördelningen av arbetsmiljöuppgifter genomförts, om åtgärder vidtagits för att tillgodose en tillfredsställande arbetsmiljö på samtliga skolor eller på vilket sätt kommunstyrelsen säkerställer att samtliga enheter arbetar enligt samma rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Slutligen gör vi bedömningen att familjenämnden har säkerställt att samtliga elever får sin undervisningstid tillgodosedd i samtliga ämnen i enlighet med skollagen.

Datum som ovan

KPMG AB

Frida Starbrant

Verksamhetsrevisor